

Міністерство освіти і науки України
Криворізький державний
педагогічний університет

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ

Випуск 13

КРИВОРІЗЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кривий Ріг
2008

Редакційна колегія:

- Кондрашова Л.В.** доктор педагогічних наук, професор, академік МАТО та МСАО ім. Я.А.Коменського, проректор з наукової роботи, зав. кафедри педагогіки КДПУ (головний редактор);
- Гамалі О.І.** кандидат філологічних наук, доцент зав. кафедри російської філології та зарубіжної літератури КДПУ;
- Мішеніна Т.М.** кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови КДПУ.
- Онищенко І.В.** кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та практики дошкільного виховання і початкового навчання КДПУ

Збірник наукових праць студентів / Гол. редактор д.п.н., професор, академік МАТО та МСАО ім. Я.А.Коменського, проректор з наукової роботи, зав. кафедри педагогіки КДПУ Л.В.Кондрашова. – Кривий Ріг, КДПУ, 2008. – Вип. 13 – 262 с.

Цей збірник робіт – спроба узагальнити наукову думку студентів вищих навчальних закладів України. Аналізуються питання педагогіки, психології, інформатики, мистецтвознавства, суспільно-історична, філологічна, природознавча проблематика.

Матеріали збірника зацікавлять широкі студентські кола.

ББК 378 (082) 3 – 41

Сборник научных работ студентов. / Гл. редактор д.п.н., профессор, академик МАТО и МСАО им. Я.А.Коменского, проректор по научной работе, зав. кафедрой педагогики КГПУ Л.В.Кондрашова. – Кривой Рог, КГПУ, 2008. – Вып. 13 – 262 с.

Этот сборник – попытка обобщить научную мысль студентов высших учебных заведений Украины. Анализируются вопросы педагогики, психологии, информатики, искусствоведения, общественно-историческая, филологическая, естественно-научная проблематика.

Материалы сборника представляют интерес для широкого круга студентов.

ББК 378 (082) 3 – 41

Ю.Бочковська. Проведення факультативу з образотворчого мистецтва в сьомих класах загальноосвітніх шкіл за темою: “Український народний костюм”.....	82
І.Мокрецова. Організація самостійної роботи студентів з використанням комплексу завдань при вивченні матеріалознавства.....	85
О.Сахнова. Розробка та методика використання навчально-контролюючої програми при вивченні спеціальних дисциплін.....	88
М.Коваленко. Відродження національної культури на уроках обслуговуючої праці.....	90
Є.Грінченко. До проблеми уроку образотворчого мистецтва у сучасній школі.....	94

Розділ III. Психологія

К.Абрамова. Лідер в школьному класі.....	98
О.Романова. Уявлення молоді про шлюб та любов.....	100
Ю.Потапенко, К.Шестопалова. Готична романтика в розумінні молоді Кривого Рогу.....	102
А.Бондаренко. Специфіка соціальної депривації підлітків-вихованців закритих освітніх закладів.....	104
А.Бондаренко. Чинники девіантної поведінки підлітків-вихованців закритих освітніх закладів.....	106

Розділ IV. Суспільствознавство і мистецтвознавство

О.Божко. Проблема гармонійного життя людини у філософії Г.С.Сковороди.....	109
В.Терещук. Соціально-філософські погляди М.П.Драгоманова.....	111
Т.Кулікова. Категорія щастя в етиці А.Шопенгауера.....	113
В.Кузьмін. Політична філософія В.Ліпінського (до 120-річчя від дня народження).....	116
К.Манасенкова. Філософія В.І.Вернадського і глобальні проблеми сучасності.....	119
А.Горбик. Проблема смысла жизни в русской философии конца XIX – начала XX века.....	120

РОЗДІЛ ІV СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВО І МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

ПОБЛЕМА ГАРМОНІЙНОГО ЖИТТЯ ЛЮДИНИ У ФІЛОСОФІЇ Г.С.СКОВОРОДИ

О.Божко

історичний факультет

Науковий керівник: к.філос.н., доцент Г.А.Балута

Г.С.Сковорода – філософ практичної користі, який дивиться на філософію як на шлях досягнення гармонійного буття. На його думку, філософ повинен мудро і швидко з'ясувати відповідь на питання “як жити?”. У цій статті ми намагатимемося дати визначення людині Сковородою, вказати на сенс її земного життя та відшукати у його творах відповідь на питання “як жити?”. Це є дуже актуальним у наш час, коли люди не знають, ким вони є, вступають у конфлікт не лише з оточуючими людьми, а й з самими собою.

У філософії Г.Сковороди вирізняються три світи, на які поділяється усе суще. Перший – Всесвіт (макрокосм), другий – людина (мікрокосм) і третій – Біблія (світ символів). Людина виступає тут як центр, у якому сходяться і набувають свого значення як сутність макрокосму, так і смисл третього символічного світу – Біблії. Світ можна побачити в очах людини, як у “двох зеркалушках”. Далі Сковорода веде мову про те, що весь світ складається з двох натур: видимої та невидимої. Видима натура зветься твар, а невидима – Бог, який усю твар прозирає і утримує; ця невидима натура завжди була, є і буде. Тіло ж людське є видимою природою, твар'ю. Бог пронизує всю “тварність” людини, проходить крізь її видиму природу, наділяючи людське тіло розумністю, одухотворяючи його. Тому людина, як і світ, ділиться на двоє: є людина зовнішня (видима, матеріальна) і внутрішня (невидима, духовна), “створена по Богу у правді та преподобії істини”. “Зовнішня” людина – це лише маска, яка приховує людину цілком і яка легко знімається, бо справжня людина складається з нетлінної плоті, вона ніколи не помирає, адже є безсмертною. “Не тіло, а душа є людиною, не шкарлупа, але зерно є горіхом”.

Мету існування кожної людини Сковорода вбачає у досягненні істинного блаженства, гармонійного існування у світі, щастя, яке полягає у визволенні справжньої людини від пут зовнішньої та її злитті з Богом і світом. Аби наблизитися до Бога, прийняти Його в себе, людина повинна зібрати свої думки та ввійти всередину себе. “Щастя твоє всередині тебе, тут центр його закопаний: пізнавши себе, все пізнаєш, не пізнавши себе, у пільмі ходитимеш і лякатимешся страху, де його й не було. Будь добрим до всіх. Не образиш і ворога свого, якщо хоч трохи намагатимешся себе пізнати”. Так починається процес самопізнання, який проходить у трьох напрямках: психологічно-естетичному, містичному та метафізичному.

У психологічно-етичному аспекті самопізнання Сковорода особливу увагу приділяв проблемі сродності, під якою розумів природжену обдарованість людини, дані їй з роду нахили та здібності. Він суворо засуджував усіх, хто діяв усупереч своєму життєвому покликанню, бо ж покликання – це голос душі, який спрямовує людину на поле діяльності, відповідне її природженим нахилам. Тільки той, що йде за голосом покликання, може знайти відповідне місце в житті. Розуміючи, що люди обирають професію, керуючись не тільки матеріальними спонуканими, а ще й честолюбством, мислитель наголошував, що всі професії гідні пошани, оскільки людина справляє своє діло згідно зі своїм покликанням. Вибір професії, яка не відповідає психічній структурі даної людини, має фатальні наслідки і для самої людини, і для суспільства. А сродну працю, хоч би та була важка, людина виконує з охотою, вкладаючи в неї всю душу, вона є джерелом життєрадісності. Однак сродність сама по собі мало що значить. Вона стверджується працелюбністю. Тому Сковорода підкреслює вагу виховання у процесі пробудження самосвідомості, яке доводить сродність до завершення, допомагає зрозуміти внутрішній поклик до самопізнання.

В імперативі “пізнай себе” прихований інший – стань собою, видобудь із себе свою духовну суть, знайди в собі приховану іскру божества, здійсни своє призначення! Це і є самопізнанням в містичному аспекті. Проявами самопізнання тут є надзвичайне внутрішнє піднесення, просвітленість, почуття вільності й душевного миру, ентузіастичної радості й духовного

оновлення. Не зрозуміти себе, тобто своєї духовної суті, все одно, що втратити себе.

Людина – не лише глядач, який споглядає світ, створений Богом, вона активно з ним взаємодіє. Людина – місце для Бога, у ній зберігається закон Божий, сила Божа, царство Боже. Тож самопізнання у метафізичному аспекті веде людину від розкриття своїх духовних глибин до трансцендентних глибин буття, від мікрокосму до макрокосму, адже “все те, що існує у великім світі, існує і в малім”. Від самопізнання веде шлях до богопізнання – найвищого досягнення людського духу. “Якщо хочеш будь-що пізнати та зрозуміти, мусиш передусім зійти на гору пізнання Бога”. Шлях до Бога людина знаходить постійно спілкуючись із Біблією. Пізнання Бога і самопізнання – нерозлучні, адже як тільки людина досягає самопізнання, то миттєво перетворюється і пізнає Того, Хто перебуває всередині неї, тобто відшукує святе та божественне у собі. Тож, пізнати себе і пізнати Бога – це єдиний акт, бо пізнати своє духовну сутність – це пізнати себе в Бозі.

Отже, людина – це витвір Бога, пронизаний Ним від початку до кінця. Головне в ній – це її дух, а не тлінна плоть, яка є лише шкарлупою, маскою. Головний для всіх людей обов’язок – пошук Царства Божого у середині себе. Тому головним способом досягнення гармонійного буття є самопізнання. Тільки вічні пошуки шляхів до самоочищення та самовдосконалення можуть зробити людину і високодуховною, і щасливою. А завданнями самопізнання є пізнання своїх природжених нахилів та здібностей, аби збагнути своє покликання та вибрати відповідне поле діяльності, розкриття у собі своєї глибинної духовної суті і злиття з Богом та макрокосмом.

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ М.П.ДРАГОМАНОВА

В.Терещук

факультет іноземних мов.

Науковий керівник: к. філос.н., доцент В.С.Пісчиков

До когорти видатних українських мислителів повноправно належить оригінальний філософ і соціолог, історик і етнограф, культуролог та педагог М.П.Драгоманов. Його загальнофілософська позиція формується під сильним впливом